

new material award

Juryrapport New Material Awards 2018

Dit jaar hebben 64 ontwerpers gereageerd op de oproep documentatie van hun werk/projecten in te sturen om mee te dingen naar de prijzen New Material Award van €15.000 en het Fellowship, bestaande uit een werkperiode in samenwerking met Het Nieuwe Instituut in Rotterdam en een bedrag van €5.000. Deze prijzen zijn mogelijk gemaakt door Fonds Kwadraat en Stichting DOEN. Een selectiecommissie – bestaande uit Lex ter Braak (voorzitter, directeur Jan van Eyck Academie), Conny Groenewegen (Fashion Director bij Conny Groenewegen), Elvin Karana (Associate Professor afdeling Design Engineering, TU Delft, auteur 'Materials Experience'), Emma van der Leest (artistiek directeur en oprichter Blue City) en Stijn Roodnat (Co-Founder LABEL BREED) – selecteerde uit deze aanmeldingen vijftien projecten die in aanmerking konden komen voor een van de twee prijzen.

De criteria die voor deze selectie een rol speelden, waren onder andere de kwaliteit en betekenis van het nieuw ontwikkelde materiaal, de aard van het onderzoek, de duurzaamheid van het maakproces, de innovatieve kracht, de (schaal van de) toepasbaarheid en de maatschappelijke betekenis van het ontwerp.

Uit deze vijftien genomineerde projecten koos vervolgens een anders samengestelde jury de winnaar van de New Material Award en de winnaar van het Fellowship. De jury bestond uit: Irene Colicchio (sustainability engineer bij DSM), Rianne Makkink (architect, oprichter en directeur Studio Makkink & Bey) en Arnold Tukker (professor afdeling Industriële Ecologie en directeur Centrum voor Milieuwetenschappen CML aan de Universiteit Leiden) onder voorzitterschap van ondergetekende.

De jury kon zich goed vinden in de door de selectiecommissie gemaakte keuzes. Zij kwam in twee rondes bijeen en kwam unaniem tot haar uiteindelijke keuzes. De jury beoordeelde de nominaties als hoopvol, visionair en 'niet bij de pakken neerzitten'.

De kwaliteit van de ontwerpen prikkelde de jury tot brede en tegelijk precieze discussies die recht deden aan de complexiteit van elk project. De discussies werden ook aangejaagd door de verschillende achtergronden van de juryleden waardoor steeds andere perspectieven de ruimte kregen. Niet alleen artistieke en/of esthetische kwaliteiten werden tegen het kritische licht gehouden, ook de maatschappelijke impact en de industriële potentie van het ontwikkelde materiaal werden bevraagd. De urgentie en reikwijdte van het ontwerp speelden een belangrijke rol in de beraadslagingen, de kracht van het ontwerp en zijn mogelijkheid om in de wereld te staan en daar *een* en het liefst *het* verschil te maken. Even belangrijke vragen waren de mate waarin de reflectie van de ontwerper op haar/zijn werk zichtbaar was en het inzicht in het mogelijke productieproces.

In de discussies bleek nogal eens dat de inzendingen niet op alle vragen eenduidige antwoorden gaven, veel bleef vaag of onbenoemd. De jury wil de ontwerpers dan ook aansporen hun ontwikkelingsprocessen zo helder in beeld te brengen en tot in alle facetten toe te lichten dat voor iedereen duidelijk is wat het geheel behelst.

Het viel de jury in positieve zin op dat heel wat genomineerden zich op een niet dogmatische manier tot maatschappelijke onderwerpen verhouden en dat zij het creëren van esthetische, iconische objecten binnen hun eigen geschiedenis als eerste doel achter zich hebben gelaten. Afval, landfills en vervuiling als uitdrukking van de zorg om de wereld zijn de onderwerpen die er dit jaar uit sprongen. Het onderzoek van de ontwerpers naar zowel de ethische als praktische kanten van al deze onderwerpen werd door de jury veelvuldig geprezen evenals de omzetting daarvan tot een toepasbaar ontwerp dat tegelijk tot nadenken stemt. Dit maatschappelijk bewustzijn leidt tot verbreding en verdieping van de mogelijkheden van de vormgever en plaatst hem/haar in een complexe

werkelijkheid die door onorthodoxe en avontuurlijke benaderingen in ecologisch opzicht misschien leefbaarder wordt.

De jury hoopt dat de ontwerpers ook aansluiting gaan zoeken (en krijgen) bij de industrie, niet alleen om hun denken en ontwerpen productief te maken maar om zo ook het gewenste maatschappelijk effect te kunnen sorteren.

In haar slotbijeenkomst heeft de jury de New Material Award aan Maartje Dros en Eric Klarenbeek toegekend voor hun onderzoeks- en ontwikkelingsproject Algae Lab, i.s.m. Atelier Luma (Luma Arles). De jury bewondert hun onvoorwaardelijke inzet om met algen duurzaam nieuw materiaal te ontwikkelen, onder andere als vervanging voor olie; de dimensie en toepasbaarheid van de mogelijke resultaten van hun onderzoek zijn immens. De jury is onder de indruk van het door hen ontwikkelde internationale netwerk waarbinnen zij hun onderzoek doen, de diepgang van het onderzoek en de ruimte van hun samenwerkingsverbanden; ook is de jury enthousiast over de potentiële schaal van de toepasbaarheid van hun algenproject. Een belangrijk winstpunt is daarbij dat zij algen gebruiken uit zout aquatisch milieu waardoor er niet geconcurrereerd wordt met de bioproductie van de landbouw. De jury beschouwt de toekenning van de prijs als een stevige stimulans voor hen om dit onderzoek verder door te zetten en de soms klassieke 'valley of death' voor innovatieve producten te overwinnen. De jury wil hen tegelijk aanmoedigen verbindingen aan te gaan met industriële partners, waardoor de realiteit van hun avontuurlijke droom gewaarborgd kan worden. Ook adviseert de jury hen om in de verdere opschaling de juiste aandacht te besteden aan de milieuwinst van hun ontwerp in vergelijking met mogelijke en/of ontwikkelde alternatieven. Voorkomen moet worden dat – zoals gebeurde bij andere vormen van biomassa – nieuwe materialen op de markt komen die initieel milieuvriendelijk lijken maar dat bij een nadere analyse niet blijken te zijn.

Voor het Fellowship heeft de jury Basse Stittgen geselecteerd met zijn op eerste gezicht onbehagelijke project Blood Related. Basse Stittgen maakt van vloeibaar koeienbloed – dat wat het pulserende leven van het rund en het leven in algemene zin mogelijk maakt – levenloze objecten. Per jaar, zo blijkt, vloeien miljoenen liters bloed van geslachte dieren zinloos weg; het gebruik dat Stittgen daarvan maakt is beklemmend, hedendaags utilitair en daardoor schrijnend. Het zet verheugd aan tot kritisch denken over onze consumptiepatronen, onze moraal en de schaal en maat daarvan. De jury hoopt dat het Fellowship Stittgen in staat zal stellen deze kritische dimensies verder te ontwikkelen en – om de dichter Menno Wigman te parafaseren – er op een dag zal klinken: Genoeg. genoeg. Nu geen geslacht meer.

Tot slot: de twee winnaars maken deel uit van een selectie waarin meerdere potentiële winnaars zaten. De jury wil alle ontwerpers danken voor hun rijkdom aan ideeën en mogelijkheden en hen bij deze stimuleren die te realiseren.

Lex ter Braak
voorzitter jury